בס"ד

– הגליון השבועי של קהילת מכון –

יגדיל תורה

גליון מספר: 80

פרשת ויקרא

העלון מוקדש להצלחת נוחי
בן זהבה ויוסף דורון בן דזי

מאור - 0542390375

הענווה של משה רבנו

הרב יעקב דואני / רב במכון יגדיל תורה ומחבר הספר בית חם

ספר ויקרא פותח בדיבור של ה' אל משה וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. ואם נשים לב בחומשים, האות א' קטנה היא. וידוע הדבר, שלכל שינוי הכי קטן שבתורה יש משמעות. יש לשאול אם כן, מדוע האות א' כאן זעירה?

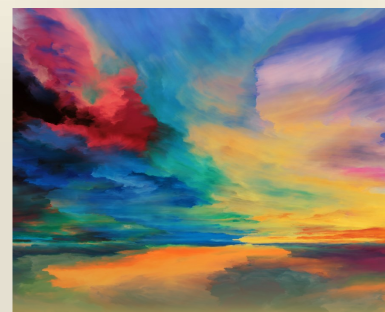
שאלה נוספת שיש לשאול, מדוע הכפילות, "ויקרא אל משה", "וידבר ה' אליו"? ובכן, פסוק זה אומר דרשני.

רש"י במקום מסביר, ש"ויקרא" זה לשון חיבה, שזהו לשון שמשתמשים בו מלאכי השרת, וכן אנו אומרים אותו בקדושה, פסוק מספר ישעיהו וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר.

הקב"ה רוצה לגלות חיבה כלפי משה שבכל ביתו נאמן הוא, ולכן מדבר אליו כלשון הזאת בנוסף ללשון הדיבור הרגילה. ומסביר השפתי חכמים, שפסוק זה משמש "בנין אב" לכל התורה כולה. כלומר שפסוק זה מלמד אותנו כלל חשוב לכל התורה, והוא שבכל מקום שנאמר אל משה "וידבר" "ויאמר" "צו" קדמה לו לשון קריאה, להראות חיבה וקירבה למשה רבנו.

מאידך, האיש שנאמר עליו "עניו מכל אדם" לא מעוניין בכבוד זה, וכמו שמסביר בעל הטורים, שהיה כאן ויכוח בין הקב"ה למשה. ה' רצה לכבד את משה ולכתוב "ויקרא" שזה לשון חיבה, ומשה רצה שיכתוב "ויקר" כאילו ה' דיבר איתו רק בדרך מקרה בעלמא, כמו אצל בלעם חלילה.

הקב"ה לא וויתר, והכריח את משה רבנו לכתוב "ויקרא" עם האות א', אך התפשרו שניהם בכתיבת האות א' של "ויקרא" זעירה.

לחיות חיי קדושה - מה זה אומר?!

הרב אמיר אזולאי/ רב במכון יגדיל תורה מחבר הספר על שלושה דברים

אצל רבים מאתנו שוכנת בסתר הלב שאיפה עמוקה ועוצמתית: לחיות חיי קדושה. אלא שעל מנת ליישם את השאיפה הברוכה הזו, עלינו בראש ובראשונה לבאר היטב מה פירושה של שאיפה עמוקה זו. מה זה אומר לחיות 'חיי קודש'?

התשובה האנושית והבוסרית לשאלה זו – שמטבע הדברים מצאה את מקום מנוחתה בליבם של הדתות השונות- סוברת ש'חיי קודש' פירושם חיים אשר מתמקדים אך ורק בממד הרוחני-אלוקי של המציאות, ומנותקים ככל האפשר מחיי החומר.

כך, נוכל לזהות שבקרב בני הדתות השונות הפזורות בעולם ובראשם 'הנצרות', "אנשי הקודש" העומדים בראשם בד"כ יהיו אנשים מבודדים, אשר חיים בנזירות ובפרישות גדולה מכל מנעמי החיים, ואפי' אלו הנצרכים ביותר. עובדה זו מציגה את תפיסת עולמם המעוותת של בני דתות אלו, הסוברים שעל מנת לדבוק בקודש על האדם להתנזר כמעט כליל מכל העולם החומרי המקף את חייו.

אולם לא זו היא דרכנו. זהו אינו המסלול המיוחד של עם הקודש. כאשר ר' משה חיים לוצאטו זצ"ל חיבר את ספר היסוד 'מסילת ישרים', שתפקידו לברר עבורנו מהי הדרך הישרה שבאמצעותה יכולים אנו להתעלות אל הקודש, הוא אינו הניח את 'מדרגת הפרישות' מכל מנעמי העולם בתחתית סולם הקודש, אלא במדרגה עליונה וגבוהה השמורה ליחידים וטהורים. הפרישות איננה המדרגה הבסיסית והתנאי הראשוני על מנת להעפיל אל מדרגת חיי קודש. על כן עלינו לשאול ולברר כיצד האדם הפשוט יכול לחיות חיי קודש? מהי הדרך הסלולה עבור המון העם?

הרב קוק זצ"ל, מבאר עבורנו את התשובה לשאלות הנכבדות הללו. נעיין מעט בדבריו (אורות הקודש ח"ב, הקודש הכללי פסקה ד'):

"כיצד היא הקדושה, מאירים את הדעת בבירור ההכרות היותר טהורות ועליונות, מתוך מילוי האורה של ההכרה בא החפץ הקבוע להיות תמיד שרוי בספירה כזאת שחיי הרוח העליונים שולטים שם. מתוך התגברותה של ההכרה, המכה גלים בתהום החפץ,מתפתחים רשמי הענוגים העליונים, הקישור הנפשי לצורה של חיים רוממים הולך ומתחזק, עד שמרכז החיים הולך ונקבע במרומים הללו. חושי הבשר הולכים ומתעדנים, וכל המשך הנאוה שלהם מתמזג בהופעה של אצילות קודש, עד ששלהבת החיים ועירותם נעשה כולו קדוש ונשגב. החיים הרגילים אינם מתבטלים מתכונתם, השיג והשיח האנושי

הרגיל, חיי הגוף היחידי, וחיי החברה, הנמוס והכבוד, אינם מתטשטשים, אבל הם עולים "ב במעלה אידיאלית. מהות החיים מתרוממת, מגמתם מתקדשת. הרצת לטוב עליון, כללי ומקיף, ועם זה גם פרטי וחודר, הולך ומתבטא בביטוי חי בההגלמה המעשית."

על מנת לחיות חיי קדושה, מסביר הרב, עלינו תחילה להאיר את הדעת שלנו. עלינו לרומם את מדרגתנו הרוחנית היטב, ואט אט להפוך לאנשים אחרים לחלוטין, כאלו שמרכז החיים שלהם נטוע עמוק בתוך ערכי הקודש האלוקיים.

שייכות זו אל הקודש, אשר באה לידי ביטוי בעיקר בשינוי הרצון האנושי, איננה גורמת לניתוק מכל העולם החומרי בו אנו חיים, אלא להיפך. היא מעודדת אותנו להמשיך ולעסוק גם במגמות החומר של המציאות כנדרש, אלא מתוך מבט אחר לחלוטין. האדם הקדוש איננו מנותק מההתרחשות בתוך העולם החומרי והוא אף לוקח בה חלק, אולם מה שמדריך אותו בהשתתפותו בצדדים החומריים השונים של העולם הם ערכי הקודש של המציאות. כל פעולותיו של האדם הקדוש בתוך המציאות אינם ינבעו מתוך תאוות או רצונות נמוכים, אלא מתוך שאיפה חרישית וכנה שכל חפצה הוא לפעול עפ"י רצון ה', עפ"י ערכי הקודש העומדים בבסיס התורה והדרכותיה.

כך לדוגמא, הוא לא יתנזר משיג ושיח עם סביבתו, אלא ישיח כפי צורכו, אך בהתאם לערכי התורה והקודש. הוא ימנע ככל יכולתו מלדבר לשון הרע ורכילות, הוא ימנע מלעסוק בנושאים שאין בהם תועלת ממשית וכן הלאה, אך להמנע משיחה בריאה עם חבריו ורעיו. כמו כן, האדם הקדוש לא יזניח את גופו, אלא ישמור עליו באדיקות. הוא יתעמל ויאכל אוכל בריא ומזין, לא מתוך רצון לטפח את הגוף החומרי, אלא מתוך רצון לשמר את המתנה האלוקית שניתנה לו, ולהיות כלי ראוי לעבודת ה' בתוך כתלי העולם. כללו של דבר, אדם שחפץ לחיות חיי קודש, אינו אדם שבוחר להתנתק מחיי העולם הזה, אלא לחיות אותם בצרה

אחרת, אידאלית ומרוממת יותר המותאמת לערכי הקודש האלוקיים.

אלא שכעת עלינו לשאול כיצד יכול האדם להגיע אל מדרגה זו? כיצד נצליח להיות אנשים שהקודש הוא זה אשר מדריך אותם בכל תהפוכות חייהם? על כך כותב הרב (שם, פסקה ו׳):

״באים אורות הקודש, על ידי לימוד התורה, על ידי הגיון חכמה, על ידי קיום המצות, על ידי הדרכות המוסר והמדות הטובות, כל אחד מסוג מיוחד, מגוון מיוחד, והם מתרכבים בתוך הנשמה העסוקה בהם, מרוממים הם את ערכה,מוסיפים לה חיים עצמיים מקוריים.״

מסביר הרב, שהדרך להעפיל אל חיי הקודש היא ע״י עבודת הקודש של עמ״י המורכבת מלימוד תורה, לימוד אמונה, קיום מצוות, תיקון המידות וכן הלאה. כל אחד מן התחומים הללו משפיע על נשמתו של העושה אותם אור רוחני חדש, זך וטהור שמרומם את נשמתו. אט אט כל האורות הקדושים הללו יהפכו לעור מורכב וגדול שיאיר את נשמתו של האדם, ויהפוך אותו לאדם בעל רצונות ואידאלים עליונים החפצים לחיות את העולם הזה מתוך הקדושה.

ממשיך הרב וכותב עוד (שם פסקה ה׳):

״מתחילים אנחנו לקלוט את רשמי הקודש מעט מעט, נקודה אחר נקודה מתנוצצת עלינו, כמטר וכרביבים יורדים הם עלינו, הופעות שחקים אלו, בהתקבצם, יעשו כולם אבוקת אור גדולה אחת, ייסדו בנשמתנו את מרכזם, ומסלולם יחדור את כל עצמיות הויתנו.״

הופעת הקודש איננה מופיעה מיד. אט אט מתקבצים כל אורות הקודש שצובר האדם בחייו ומתחילים להאיר את חייו. בתחילה פעולתם תהיה חרישית ובלתי מורגשת, אך ככל שיעמיק האדם בעבודתו הרוחנית יזכה אט אט לחוש כיצד הקודש מתחיל לחדור אל כל ערכי חייו ולהדריכם בדרך ישרה.

שנזכה לחיות חיי קודש אמתיים, שאינם מתעלמים מהעולם הזה אלא מרוממים ומנשאים אותו אל גבהים רוחניים חדשים.

השותה מים מתי מברך ומתי לא?

הרב מאור תורג'מן / יו"ר מכון יגדיל תורה

איתא בגמרא בברכות דף מד עמוד א

השותה מים לצמאו – מברך שהכל נהיה בדברו; רבי טרפון אומר: בורא נפשות רבות וחסרונן..... והשותה מים לצמאו וכו'. לאפוקי מאי? – אמר רב אידי בר אבין: לאפוקי למאן דחנקתיה אומצא (בשר חי). רבי טרפון אומר: בורא נפשות רבות וחסרונן. אמר ליה רבא בר רב חנן לאביי, ואמרי לה לרב יוסף: הלכתא מאי? – אמר ליה: פוק חזי מאי עמא דבר.

רש"י- נהגו לברך על המים שהכל ולבסוף בורא נפשות.

השותה מים רק כדי להעביר מה שתקוע בגרון:

בגמרא מבואר שהשותה מים בגלל שנחנק מאכילה אינו מברך.

האם מברך ברכה אחרונה כששותה כדי להעביר מה שתקוע בגרון

תוס', רבינו יונה, מרדכי, רא"ש- אינו מברך.

רב עמרם- מברך לאחריו בורא נפשות.

והרא"ש הקשה שלדברי האומר שצריך לברך לאחריו מדוע הגמרא כתבה ש"לצמאו" בא למעט מי שחנקו אומצא- והרי במקרה זה פשוט שלא צריך לברך שהרי הוא אנוס ופטור מברכה, אלא ודאי הגמרא חידשה שהוא פטור גם מברכה אחרונה.

פסיקת הלכה: השו"ע פסק: "השותה מים לצמאו, מברך שהכל ולאחריו בנ"ר; אבל אם חנקתיה אומצא (שעמד לו דבר בגרון), ושתה מים להעביר האומצא, אינו מברך לא לפניו ולא לאחריו".

כשאינו צמא אך החיך נהנה:

המ"ב (מ) כתב שלאו דוקא אם אדם שותה כשהוא צמא, אלא אפילו אם החיך נהנה מהמים מסתמא נחשב לצמא קצת ולכן צריך לברך. מכיון שאם לא היה צמא כלל- לא היה החיך נהנה מהם כלל.

בשאר משקים

המ"ב (מב) כתב שדוקא מים, שבמים החיך נהנה דוקא כששותה לצמאון,

אבל בשאר משקים או כשאוכל חתיכת פת שהחיך נהנה מהם אפילו כשאינו שותה ואוכלו עכשיו רק בשביל להעביר האומצא חייב לברך בתחילה ובסוף כמבואר בסע' ח'. וכששותה מים בבוקר לרפואה לא יברך ואם רוצה בשביל הצמאון שלו- יברך.

כששותה מים כדי להעביר את המזון למקומו (שמרגיש שהמאכל עומד באמצע ונראה כעומד כנגד ליבו)

הבה"ל כתב שגם בזה אינו מברך. מכיון שאינו שותה להנאה.

ששותה את המים מסיבות שונות:

הבה"ל שחנקתיה אומצא אינו מברך, זה לאו דוקא, אלא ה"ה בכל שתיה שאין החיך נהנה ממנה שלא מברך עליה, וממילא אם שותה מים שלא לצמאו כלל ורק משום איזה סיבה, כגון כדי שיוכל להצטרף לזימון או כדי לצאת מספק ברכה אחרונה אינו מברך כלל, וממילא גם אינו מצטרף לזימון. והשותה מים כדי לשרות האכילה שבמעיו גם כן נחשב לשותה צמאו. וכן כתב בהלכה ברורה (כ).

בברכת ה (ח"ב פ"א אות כ) כתב שגם השותה מים בשעה שאינו צמא כלל אפילו בכוונת שתיה, כגון שלא יתייבשו הנוזלים שבגופו, אינו מברך כלל. וכן כתב בהלכה ברורה (כא) כגון השותה מים לפני תענית. ואשרי האיש (ח"א פל"ו אות יח) כתב שאם מרגיש קצת הנאה בפיו צריך לברך.

עוד כתב בהלכה ברורה (כא) שה"ה אם צריך לבלוע גלולה לרפואה ושתה מעט מים כדי שיוכל לבלוע הגלולה ואינו צמא כלל- אינו מברך על המים. וכן כתב הבן איש חי (שנה א מטות יב).

שאלת השבוע

מהי הברכה על אילני סרק?

ר׳ יצחק רוזנפלד—זכה בשובר לרכישה בקורסים של 100 ש״ח

את הפתרונות יש לשלוח למייל או לוואטסאפ של המכון עד יום רביעי

myagdiltora@gmail.com / 0542390375

מזל״ט ואיחולים

העלון מוקדש לרפואת חנה אזולאי בת סוליקה

ולעילוי נשמת מסעוד בן עיישה ושרה בת חנה

ודוד רחמים בין עישא ואברהם ז״ל

ניתן לשלוח מזל״ט או איחולי ברכה למייל או לוואטאפ של המכון עד יום חמישי.

שבת שלום!